

Zarządzenie nr 135/2013
Burmistrza Miasta i Gminy Prusice
z dnia 16.07.2013

w sprawie wprowadzenia Regulaminu zarządzania ryzykiem
w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach

Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), w związku z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 ze zm.) oraz w oparciu o Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. MF z dnia 30 grudnia 2009 r., Nr 15, poz. 84), zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się Regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierzam Koordynatorowi ds. kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach, powołanemu odrębnym zarządzeniem.

§ 3

Wykonanie zarządzenia powierzam wszystkim pracownikom Urzędu Miasta i Gminy w Prusicach.

§ 4

Z dniem podpisania niniejszego Zarządzenia traci moc:

- 1) Zarządzenie nr 175/2012 Burmistrza Miasta i Gminy Prusice z dnia 29 października 2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
MIASTA I GMINY PRUSICE
Igor Bandrowicz

Regulamin zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach

§ 1

1. Zarządzenie określa zasady i tryb zarządzania ryzykiem w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach.
2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o:
 - 1) **Urzędzie** – należy przez to rozumieć Urząd Miasta i Gminy w Prusicach,
 - 2) **Referatach** – należy przez to rozumieć referaty i samodzielne stanowiska pracy w Urzędzie Miasta i Gminy w Prusicach,
 - 3) **koordynatorze** – należy przez to rozumieć koordynatora ds. kontroli zarządczej - osobę powołaną zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Prusice do sprawowania bezpośredniego nadzoru nad stanem kontroli zarządczej,
 - 4) **ryzyku** – należy przez to rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia, działania lub zaniechania, którego skutkiem może być szkoda w majątku lub wizerunku jednostki lub które może przeszkodzić w osiągnięciu wyznaczonych celów i zadań,
 - 5) **czynnika ryzyka** – należy przez to rozumieć zdarzenie, działanie, zaniechanie, które może spowodować wystąpienie ryzyka,
 - 6) **wpływie ryzyka** – należy przez to rozumieć skutki dla realizowania zadań i osiągnięcia celów spowodowane przez zdarzenie objęte ryzykiem,
 - 7) **prawdopodobieństwie wystąpienia ryzyka** - należy przez to rozumieć częstotliwość występowania zdarzenia objętego ryzykiem,
 - 8) **istotności ryzyka** – należy przez to rozumieć iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację,
 - 9) **akceptowanym poziomie ryzyka** – należy przez to rozumieć ustalony w niniejszym zarządzeniu poziom istotności ryzyka, przy którym nie jest wymagane podejmowanie działań przeciwdziałających ryzyku,
 - 10) **zarządzaniu ryzykiem** – należy przez to rozumieć proces identyfikacji, oceny i przeciwdziałania ryzyku; proces ten obejmuje także monitorowanie ryzyka i środków podejmowanych w celu jego ograniczenia,

11) **mechanizmach kontroli zarządczej** – należy przez to rozumieć wszystkie działania i procedury podejmowane lub ustanawiane w celu zwiększenia prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów w tym zwłaszcza:

- a) dokumentację systemu kontroli wewnętrznej (procedury, instrukcje, wytyczne),
- b) dokumentowanie poszczególnych zdarzeń,
- c) zatwierdzanie operacji,
- d) podział obowiązków,
- e) nadzór,
- f) rejestrowanie istotnych odstępstw od zasad zapisanych w procedurach, instrukcjach czy wytycznych,
- g) ograniczenie dostępu do zasobów materialnych, finansowych i informacyjnych.

§ 2

1. Celem zarządzania ryzykiem w Urzędzie jest:

- 1) usprawnienie procesu planowania,
- 2) zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji zadań i osiągnięcia celów,
- 3) zapewnienie odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej,
- 4) zapewnienie kierownictwu Urzędu wcześniej informacji o zagrożeniach dla realizacji wyznaczonych celów i zadań.

2. Zarządzanie ryzykiem odbywa się według zasad:

- 1) integracji z procesem zarządzania,
- 2) powiązania z celami i zadaniami Urzędu,
- 3) przypisania odpowiedzialności,
- 4) proporcjonalności działań przeciwdziałających ryzyku do jego istotności.

§ 3

1. Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- 1) identyfikację i ocenę ryzyka oraz odniesienie go do akceptowanego poziomu ryzyka,
- 2) monitorowanie realizacji wyznaczonych celów i zadań,
- 3) ustalenie metody reakcji na ryzyko,

2. Identyfikacja i ocena ryzyka oraz ustalenie metody przeciwdziałania ryzyku dokonywane jest przez Kierowników referatów oraz osoby zajmujące samodzielne stanowiska pracy.

3. Identyfikacja ryzyka polega na ustaleniu ryzyka zagrażającego poszczególnym celom i zadaniom proponowanym do zamieszczenia w rocznym Zestawieniu celów i zadań Urzędu.
4. Podczas identyfikacji ryzyka należy przeanalizować:
 - 1) cele i zadania określone w propozycjach do realizacji na dany rok,
 - 2) zagrożenia związane z osiąganiem celów i realizowaniem zadań proponowanych do zamieszczenia w rocznym Planie celów i zadań wraz z ich wewnętrznymi i zewnętrznymi przyczynami oraz możliwymi scenariuszami rozwoju zdarzeń.
5. Przyczyny i skutki wystąpienia ryzyka.
6. Ocena ryzyka polega na określeniu wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka, a następnie ustaleniu jego istotności, według zasad określonych w ust. 14.
7. Określenie wpływu ryzyka polega na określeniu przewidywanego stopnia konsekwencji zagrożeń dla realizacji zadania lub osiągania celu proponowanego do zamieszczenia w rocznym Planie celów i zadań, w przypadku wystąpienia zdarzenia objętego ryzykiem.
Do określenia wpływu ryzyka używana jest następująca skala ocen:
 - bardzo wysokie ryzyko – 4 punkty
 - wysokie ryzyko – 3 punkty,
 - średnie ryzyko – 2 punkty,
 - niskie ryzyko – 1 punkt.
8. Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka polega na określeniu możliwości wystąpienia danego zdarzenia generującego ryzyko. Do określenia prawdopodobieństwa stosowana jest następująca skala ocen:
 - bardzo wysokie – 4 punkty
 - wysokie – 3 punkty,
 - średnie – 2 punkty,
 - niskie – 1 punkt.
9. Podczas określenia wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka stosowane są zasady zawarte w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.
10. W oparciu o dokonaną ocenę wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka ustalany jest jego poziom istotności.
11. Ustala się następujące poziomy istotności ryzyka:
 - 1) ryzyko bardzo poważne – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 16 punktów,

- 2) ryzyko poważne – ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 8 lub 12 punktów,
 - 3) ryzyko umiarkowane - ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 4 lub 6 punkty,
 - 4) ryzyko nieznaczne - ryzyko, którego iloczyn prawdopodobieństwa wystąpienia danego zdarzenia oraz jego wpływu na organizację wynosi 1 lub 3 punkty.
12. Ryzykiem akceptowanym jest ryzyko nieznaczne.
13. Ryzyko umiarkowane i poważne przekracza akceptowany poziom ryzyka. Takie ryzyko wymaga ustalenia i podjęcia działań ograniczających je do poziomu akceptowanego poprzez zmniejszenie jego wpływu lub prawdopodobieństwa wystąpienia.
14. Ryzyko bardzo poważne wystawia Jednostkę na największe ryzyko. Wymaga bezzwłocznej reakcji kierownictwa.
15. Metodami reakcji na wystąpienie ryzyka są:
- 1) przeciwdziałanie ryzyku – stosowanie mechanizmów kontroli zarządczej,
 - 2) przeniesienie ryzyka – przekazanie ryzyka podmiotowi zewnętrznemu,
 - 3) przesunięcie w czasie – dla ryzyka, które może być kontrolowane, ograniczone do akceptowanego poziomu poprzez zawieszenie działania powodującego zbyt duże ryzyko,
- 3) tolerowanie – nie możemy skutecznie przeciwdziałać, bądź nasz wpływ jest ograniczony lub koszt zbyt wysoki
16. W celu określenia metody reakcji na wystąpienie ryzyka należy przeanalizować:
- 1) przyczyny (źródła) ryzyka i możliwe scenariusze rozwoju wydarzeń,
 - 2) istniejące mechanizmy kontroli stosowane w celu ograniczenia lub uniknięcia tego ryzyka,
 - 3) skuteczność istniejących mechanizmów kontroli tj. zakres w jakim przeciwdziałają ryzyku, a poprzez to ułatwiają lub utrudniają realizację ustalonych celów i zadań.
17. Na podstawie dokonanej identyfikacji i oceny ryzyka oraz określenia metody reakcji na wystąpienie ryzyka Kierownicy referatów oraz pracownicy zajmujący samodzielne stanowiska pracy wypełniają „Arkusze identyfikacji, oceny i reakcji na ryzyko” według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do niniejszego zarządzenia. W przypadku realizacji danego celu przez kilka Referatów wspólnie bądź Referatów z osobami piastującymi samodzielne stanowiska należy wspólnie opracować jeden Arkusz identyfikacji, oceny i reakcji.

18. Arkusze, o których mowa w ust. 20 przedkładane są Koordynatorowi, corocznie, w terminie do 25 listopada. Arkusze podlegają zatwierdzeniu przez Burmistrza Miasta i Gminy Prusice.
19. Na podstawie przedłożonych Koordynatorowi „Arkuszy identyfikacji, oceny i reakcji na ryzyko”, Koordynator prowadzi Rejestr zidentyfikowanych ryzyk dla Urzędu Miasta i Gminy w Prusicach, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do niniejszego zarządzenia.
20. W procesie identyfikacji ryzyka udział biorą wszyscy pracownicy Urzędu.
21. Kierownicy referatów oraz pracownicy zajmujący samodzielne stanowiska pracy zapewniają stosowanie metod przeciwdziałania ryzyku.
22. Zidentyfikowane ryzyko oraz ustalone metody jego ograniczania są na bieżąco oceniane – monitorowane przez:
- 1) Kierowników referatów oraz pracowników zajmujących samodzielne stanowiska pracy, którzy oceniają poziom zidentyfikowanego ryzyka oraz skuteczność stosowanych metod jego ograniczania,
 - 2) kierownictwo Urzędu tj. Burmistrz, Zastępca Burmistrza, Sekretarz, Skarbnik w ramach bieżącego zarządzania Urzędem,
26. Wyniki oceny bieżącego monitoringu zidentyfikowanego ryzyka, w przypadku gdy zagrażają realizacji celów niezwłocznie w formie pisemnej są przekazywane Koordynatorowi, bądź bezpośrednio Burmistrzowi.

Burmistrz
Miasta i Gminy Prusice
Igor Bandrowicz

**ZASADY OKREŚLENIA WPŁYWU I PRAWDOPODOBIENSTWA
WYSTĄPIENIA RYZYKA**

Zasady oceny wpływu ryzyka:

Wpływ	Przesłanki
Bardzo wysoki – 4 punkty	<p>Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje znaczące straty finansowe albo wizerunkowe Urzędu, nie rozliczenie projektu współfinansowanego ze środków zewnętrznych, poniesienie kosztów w niekontrolowanym rozmiarze.</p> <p>Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem wiąże się nieodwracalny proces i brak możliwości przywrócenia stanu poprzedniego.</p>
Wysoki – 3 punkty	<p>Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje poważne straty finansowe lub bardzo duży wpływ na realizację kluczowych zadań albo osiągnięcie założonych celów – poważny uszczerbek w zakresie jakości wykonywanych zadań, przekroczenie kosztów, przesunięcie startu, ryzyko odstąpienia od osiągnięcia zaplanowanych celów albo zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niekorzystny wizerunek Urzędu.</p> <p>Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem wiąże się długotrwały i trudny proces przywracania stanu poprzedniego.</p>
Średni – 2 punkty	<p>Zdarzenie objęte ryzykiem ma negatywny wpływ na:</p> <ul style="list-style-type: none">-efektywność działania,-przesunięcie daty zakończenia projektu, które może zostać nadrobione,

	<p>-jakość wykonywanych zadań, - wizerunek Urzędu.</p> <p>Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową lub/i zasobów.</p> <p>Z wystąpieniem zdarzenia objętego ryzykiem może się wiązać trudny proces przywracania stanu poprzedniego.</p>
Niski – 1 punkt	<p>Zdarzenie objęte ryzykiem powoduje niewielką stratę finansową. Zakłócenie lub opóźnienie w wykonywaniu zadań. Nie wpływa na wizerunek Urzędu. Skutki zdarzenia można łatwo usunąć.</p>

Zasady oceny stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka:

Prawdopodobieństwo	Przesłanki
Bardzo wysokie – 4 punkty	Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia jest bardzo duże.
Wysokie – 3 punkty	Istnieją uzasadnione powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem wystąpi.
Średnie – 2 punkty	Istnieją uzasadnione powody, by sądzić, że niskie jest prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia.
Niskie – 1 punkt	Istnieją uzasadnione powody, by sądzić, że zdarzenie objęte ryzykiem nie zdarzy się w ciągu roku.

BURMISTRZ
MIASTA I GMINY PRUSIC

Igor Bandrowicz

Załącznik Nr 3
do Zarządzenia nr 135
Burmistrza Miasta i Gminy Prusice
z dnia 16.07.2013

ARKUSZ IDENTYFIKACJI, OCENY I REAKCJI NA RYZYKO

(wypełnia każdy Kierownik referatu lub / oraz osoba piastująca samodzielne stanowisko)

Lp.	Cel / zadanie	Ryzyko	Właściciel ryzyka	Przyczyna	Skutek	Wpływ	Prawdop odobieńs two	Poziom istotności ryzyka	Metoda reakcji na wystąpie nie ryzyka

Cel realizowany samodzielnie przez dany Referat / samodzielne stanowisko: TAK/NIE (jeśli odpowiedź brzmi NIE- proszę o wskazanie Referatów / osób zaangażowanych w realizację celu)

Burmistrz
Miasta i Gminy Prusice
Igor Bandrowski

.....
podpis kierownika referatu/
pracownika zajmującego samodzielne
stanowisko

Załącznik Nr 4
do Zarządzenia nr 135/13
Burmistrza Miasta i Gminy Prusice
z dnia 16.07.2013

REJESTR RYZYKA URZĘDU MIASTA I GMINY PRUSICE

(sporządza Koordynator ds. zarządzania ryzykiem)

Lp.	Nr identyfikacyjny ryzyka	Cel / zadanie	Opis, przyczyna i skutek ryzyka	Wpływ ryzyka	Prawdopodobieństwo	Istotność ryzyka	Właściciel ryzyka	Wymagane działania

BURMISTRZ
MIASTA I GMINY PRUSICE

Igor Bandrowicz